

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs te
SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE**

Hoofdstructuur buitengewoon basisonderwijs

Instellingsnummer 25288

Instelling Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs

Directeur Annigje CLAES

Adres Georges Henrilaan 278 - 1200 SINT-LAMBRECHTS-WOLUWE

Telefoon 02-739.43.02

Fax 02-733.78.36

E-mail bubao.kiwoluwe@fracarita.org

Website www.ri4.be

Bestuur van de instelling VZW Provinciaal der Broeders van Liefde

Adres Stropstraat 119 - 9000 GENT

Scholengemeenschap De Groene Vallei

Adres Jagersveld 5 - 1170 WATERMAAL-BOSVOORDE

CLB Vrij CLB Het Kompas

Adres Vijfhoek 1_A - 2800 MECHELEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 11-01-2016, 12-01-2016, 14-01-2016, 15-01-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 15-01-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 03-02-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Ingrid OCKET

Teamleden Frieda THIELS, Vera VAN DE VELDE

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 communicatie en taal: Nederlands, communicatie en taal: Vlaamse gebarentaal in type 7 - kleuteronderwijs, communicatie en taal: Nederlands, communicatie en taal: Vlaamse gebarentaal in type 7 - lager onderwijs	9
3.1.1.2 wereldoriëntatie, wereldoriëntatie: dovencultuur in type 7 - kleuteronderwijs, wereldoriëntatie, wereldoriëntatie: dovencultuur in type 7 - lager onderwijs	13
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	16
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	16
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Sociale en emotionele begeleiding	18
4.2 Onderwijsorganisatie	20
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	23
6.3 Wat moet de school verbeteren?	24
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	25
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoende handelingsplanmatig nastreven van de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de vijf fasen van handelingsplanning:
 - ♦ de beginsituatiebepaling
 - ♦ de doelenselectiefase
 - ♦ de voorbereidingsfase
 - ♦ de uitvoeringsfase
 - ♦ de evaluatiefase.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Dit verslag rapporteert over de doorlichting van de vrije basisschool voor buitengewoon onderwijs (type 7 en type 9) te Sint-Lambrechts-Woluwe. De school ligt binnen de rand van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en kent dezelfde problematieken als de andere scholen in de hoofdstad: een instroom van kinderen met verschillende sociale en culturele achtergronden en een vaak wisselend personeelsbestand. De school maakt deel uit van het Koninklijk Instituut Woluwe waar verschillende diensten samen de zorg en het onderwijs voor kinderen en jongeren opnemen. De school heeft een uitgebreide werking voor geïntegreerd onderwijs (GON). Het schoolteam baseert zich voor de samenstelling van de leerlingengroepen op de attestering en de specifieke context van de leerlingen. Dit resulteert in onderwijs voor drie doelgroepen. De structuur 'Schelp' richt zich op dove of gehoorgestoorde kinderen, de structuur 'Waterval' op kinderen met een spraak- en taalontwikkelingsstoornis (STOS) en de structuur 'Zeepbel' op kinderen met autisme. Deze structuren vormen het raamwerk voor de kleuter- en de lagere schoolwerking. Enkele structuren vinden hun voortgang in de secundaire school waar ook een type 6-afdeling is. Naar aanleiding van het Decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften startte de school vanaf 1 september 2015 met een type 9-werking. De onderwijsinspectie respecteert hiervoor implementatietijd en neemt de specifieke type 9-werking nog niet mee in het onderzoek dat ze voert voor het bepalen van haar advies. De jarenlange ervaring die de school al heeft met een autiwerking maakt wel deel uit van de doorlichting.

Op basis van het vooronderzoek van 5 januari 2016 onderzocht de onderwijsinspectie zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling of het schoolteam voor de leergebieden communicatie en taal/Nederlands, communicatie en taal/Vlaamse gebarentaal en voor wereldoriëntatie en wereldoriëntatie/dovencultuur voldoende inspanningen levert om volgens het cyclische proces van handelingsplanning de ontwikkelingsdoelen na te streven. Daarnaast peilde de onderwijsinspectie naar de kwaliteit van de sociale en emotionele begeleiding, de onderwijsorganisatie en aspecten van het algemeen beleid. Ten slotte onderzocht ze een selectie van de regelgeving en de mate waarin het schoolteam aandacht heeft voor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne van de leer- en de werkomgeving.

Na een onrustige periode waarin de schoolontwikkeling weinig gedragen en doelgerichte impulsen kreeg, zetten de directeur en de beleidsondersteuner momenteel enkele belangrijke stappen om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Ze kennen en benoemen de knelpunten in de schoolwerking en hun openheid en kritische (zelf)reflectie leiden tot zorgvuldig gekozen prioriteiten. Samen met een orthopedagogisch middenkader, dat een coachende en begeleidende rol heeft, kiezen ze voor een participatieve leiderschapsstijl en streven ze een hogere betrokkenheid van alle personeelsleden na. Hoewel deze initiatieven momenteel nog niet voor de nodige kwaliteitsverbetering zorgen, geven de gezette stappen vertrouwen dat de school op de goede weg is. Gerichte druk organiseren om alle gemaakte afspraken op school- en klasniveau uit te voeren en op te volgen, vormt een belangrijk aandachtspunt.

Het onderzoek van de leergebieden in de focus toont aan dat de teamleden er niet in slagen om volgens het cyclische proces van handelingsplanning een afgebakende en doelgerichte selectie van ontwikkelingsdoelen voorop te stellen en na te streven. Ze brengen nog te beperkt de onderwijskundige hulpvraag en het ontwikkelingstraject van de leerlingen in beeld. De doelselectie is te ruim, te algemeen en te weinig afgestemd op de specifieke zorgvraag van de leerlingen of de leerlingengroep. Leerkrachten en paramedici hebben weinig ervaring met het opdelen van ontwikkelingsdoelen in gefaseerde en haalbare tussendoelen. Klasverantwoordelijken uit de afdeling voor gehoorgestoorde en dove leerlingen bouwden hierin al enige expertise op.

Zij zoeken meer gericht voor elke leerling naar de meest geschikte communicatietaal en hebben aandacht voor de bijhorende cultuur. De aandacht voor de horizontale en verticale afstemming in en tussen de verschillende klas- en doelgroepen is miniem. In meerdere klassen plannen de teamleden vaak een identiek groepsonderwijsaanbod, meestal op basis van onderwijsleerpakketten uit het gewoon onderwijs. Differentiatie beperkt zich veelal tot het verder opsplitsen van de klasgroep in homogene niveaugroepen waarvoor meerdere teamleden verantwoordelijk zijn of tot het doorgeven van knelpunten aan therapeuten. De teamleden hebben nog geen duidelijke visie op leerlingenevaluatie. De huidige manier waarop ze zo objectief mogelijk informatie verzamelen over de vorderingen van de leerlingen is niet altijd even betrouwbaar. Vooral het gebrek aan duidelijk geformuleerde en afgebakende leerdoelen, onderliggende observatie- of succescriteria en een schooleigen evaluatiesystematiek bemoeilijken een kwaliteitsvolle invulling van deze fase. De logopedisten slagen er vanuit hun therapeutische doelen meer in om de kinderen doelgericht op te volgen.

Het schoolteam geeft het communicatie-, taal- en wereldoriënterend onderwijs nog geen richting vanuit een gedragen en geconcretiseerde schoolvisie. De teamleden plannen hun aanbod weinig vanuit levens nabije en relevante contexten. De nadruk op een functionele en communicatieve mondelinge taalvaardigheid is schraal. Slechts in enkele klasgroepen hebben teamleden aandacht voor waardevolle didactische principes zoals concretiseren en visualiseren, beleven en herhalen, exploreren en experimenteren en verwoorden. De school investeerde de voorbije jaren in de uitbouw van een rijkere en meer uitdagende leeromgeving maar deze inhaalbeweging is nog niet helemaal rond. In beide afdelingen zijn verschillende materialen aan vernieuwing en uitbreiding toe.

De sociale en emotionele begeleiding is voor de teamleden een voortdurende bekommernis. Ze plaatsen het welbevinden van de kinderen centraal om tot ontwikkeling en leren te komen. Ze doen dit vanuit een basishouding van aanvaarding en de opbouw van een vertrouwensrelatie. Deze aandacht vertaalt zich minder in doelgerichte en doorleefde preventieve maatregelen in de dagelijkse schoolpraktijk. Het schoolteam zoekt nog naar een passende begeleidingsstijl voor leerlingen met complexere problemen. Meerdere vooropgestelde initiatieven verwateren omdat ze te weinig gedragen, gecoördineerd en opgevolgd worden. Er is nog geen systematiek om de effecten van de sociale en emotionele begeleiding te onderzoeken. De orthopedagogen en de psychologe volgden recent een nascholing over het opzetten en implementeren van een specifiek beleid voor sociale en emotionele begeleiding.

Om de schoolontwikkeling extra impulsen te geven, introduceerde het beleidsteam een aantal veranderingen binnen de onderwijsorganisatie. Het creëerde vooral ruimte voor intensieve samenwerking en teamoverleg in de hoop zo de onderwijskwaliteit te verhogen. Momenteel verloopt dit proces gestaag en blijven kansen om tot diepgaand, doelgericht en resultaatief overleg te komen, onbenut. Het beleidsteam is zich hiervan bewust en probeert dit bij te sturen.

Het onderzoek naar de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne wijst uit dat meerdere aspecten van de organisatie en de bewoonbaarheid nog aandacht verdienen. De onderwijsinspectie formuleert hiervoor een gunstig advies beperkt in de tijd. Het onderzoek naar de geselecteerde aspecten van de overige erkenningsvoorwaarden toont aan dat het schoolteam de onderzochte reglementering respecteert.

De onderwijsinspectie formuleert in de beide afdelingen voor de leergebieden communicatie en taal/Nederlands, communicatie en taal/Vlaamse gebarentaal, wereldoriëntatie en wereldoriëntatie/dovencultuur een gunstig advies beperkt in de tijd. Het schoolteam staat voor de uitdaging om het cyclisch proces van handelingsplanning grondig bij te sturen. De selectie van de doelen en het onderwijsaanbod moeten afgestemd zijn op de specifieke zorgvraag van de individuele leerling of de leerlingengroep. De evaluatie kan dan betrouwbaar aantonen of dit proces voldoende efficiënt is en verderzetting of bijsturing verdient. De onderwijsinspectie vertrouwt erop dat een positieve groepsgeest de motor zal zijn om met resultaat de tekorten weg te werken en wenst het team succes. De opvolging is voorzien vanaf 15-01-2019.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

type 7 - kleuteronderwijs

communicatie en taal: Nederlands, communicatie en taal: Vlaamse gebarentaal, wereldoriëntatie, wereldoriëntatie: dovencultuur

type 7 - lager onderwijs

communicatie en taal: Nederlands, communicatie en taal: Vlaamse gebarentaal, wereldoriëntatie, wereldoriëntatie: dovencultuur

type 9 - kleuteronderwijs

communicatie en taal: Nederlands, wereldoriëntatie

type 9 - lager onderwijs

communicatie en taal: Nederlands, wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Curriculum

Onderwijsorganisatie

Onderwijs - Begeleiding

Sociale en emotionele begeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 communicatie en taal: Nederlands, communicatie en taal: Vlaamse gebarentaal in type 7 - kleuteronderwijs, communicatie en taal: Nederlands, communicatie en taal: Vlaamse gebarentaal in type 7 - lager onderwijs

Voldoet niet

Het schoolteam slaagt er niet in om via een cyclisch proces van handelingsplanning voor alle leerlingen passende ontwikkelingsdoelen voor communicatie en taal/Nederlands en communicatie en taal/Vlaamse gebarentaal te selecteren en na te streven. Zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling missen alle fases van de handelingsplanning kwaliteit, doelgerichtheid en samenhang. Zo ontstaan breuklijnen die een cyclisch en dynamisch proces remmen. In de klaspraktijk zijn te weinig aspecten van functioneel en mondeling taalvaardigheidsonderwijs herkenbaar.

Beginsituatiebepaling

Beeldvorming
Functionele neerslag
Opvolging
Actualisering

De beeldvorming van nieuwe leerlingen steunt op een afgesproken procedure tussen de medewerkers van de school en het multifunctioneel centrum. Het multidisciplinair team verzamelt zowel interne als externe gegevens om zicht te krijgen op het ontwikkelingsniveau, de mogelijkheden en de noden van de leerling(en). Externe informatie verkrijgen de teamleden vooral uit systematische intakegesprekken, huisbezoeken, telefoongesprekken, opgevraagde verslagen en onderzoeksresultaten van externe diensten. Ze leveren inspanningen om de ouders als volwaardige partner te betrekken. Voor interne gegevens over de taalontwikkeling zorgen vooral de logopedisten. Ze nemen een selectie van gestandaardiseerde tests af en observeren gericht. De klasleerkrachten vullen dit beeld verder aan met algemene klasobservaties. Er zijn weinig duidelijke afspraken en observatiecriteria om de beginsituatiebepaling aan te sturen. Dat belemmert een objectieve beeldvorming op dit niveau. Het schoolteam centraliseert alle gegevens aan de hand van een online systeem in een leerlingendossier. Bij enkele leerlingen ontbreken de verslagen of vermeldt het dossier slechts een beperkt aantal gegevens. Tijdens de beginklassenraad bespreekt het multidisciplinair team alle gegevens samen met de ouders. De klassenraad slaagt er niet in om vanuit de verzamelde gegevens een duidelijke en concreet geformuleerde zorgvraag en een communicatieplan op te stellen die beide de krijtlijnen vastleggen voor de verdere taalontwikkeling.

Om de beeldvorming te actualiseren, vertrouwen de klasleerkrachten van de kleuterafdeling hoofdzakelijk op gestandaardiseerde tests. De klasleerkrachten van de lagere afdeling baseren zich op methodegebonden toetsen en tests van een leerlingenvolgsysteem uit het gewoon onderwijs. Het is nog geen gewoonte om de resultaten van de toetsen en de tests doordacht te analyseren om zo leermoeilijkheden en leervorderingen efficiënt op te volgen. De teamleden beschikken over overzichten van de tests maar deze nemen ze niet op in het online leerlingendossier. In beide afdelingen vinden weinig doelgerichte observaties plaats. In enkele gevallen vullen de logopedisten en/of de medewerkers van het revalidatiecentrum en de opvoeders uit de leefgroepen de beeldvorming aan met hun vaststellingen. Uit een steekproef van de individuele en de groepshandelingsplannen blijkt dat de teamleden de gegevens veeleer naast elkaar dan in relatie met elkaar aanwenden om het aanbod op maat van de leerlingen te plannen. Ze gebruiken de informatie vooralsnog bijna uitsluitend om zoveel mogelijk homogene klas- en niveaugroepen te vormen. Ze doen dit minder in functie van een gedifferentieerd aanbod op maat van elke leerling. Op de eindklassenraad bespreken de teamleden het behaalde niveau. Dat vormt de nieuwe beginsituatie voor het volgende schooljaar.

Doelenselectiefase
Selectie ontwikkelingsdoelen
Leerlingenkenmerken
Op maat
Harmonische ontwikkeling en
optimale integratie
Evenwichtig aanbod
Doelenkaders
Multidisciplinair overleg

Hoofdzakelijk op het niveau van de leerlingengroep selecteren de klasleerkrachten van zowel de kleuter- als de lagere afdeling in het eerste trimester decretale ontwikkelingsdoelen vanuit de verschillende types. Deze selectie gebeurt op een weinig transparante en functionele wijze en is grotendeels ingegeven vanuit een verantwoordingsperspectief. Vooral het uitgebreide pakket aan doelen doet vragen rijzen over het doelgericht selecteren en over de realiseerbaarheid. Binnen de actuele werking vormt de doelenselectie niet het uitgangspunt voor het plannen van onderwijs op maat. Met uitzondering voor de leerlingen met gehoorstoornissen is er geen vertaalslag van de algemene ontwikkelingsdoelen in specifieke en haalbare tussendoelen. De mate waarin de ontwikkelingsdoelen de klaspraktijk richting geven en de evaluatie van het pedagogisch-didactisch handelen mogelijk maken, is dan ook zeer beperkt.

Klasverantwoordelijken van dove en slechthorende leerlingen leveren inspanningen om de twee talen - Nederlands en Vlaamse Gebarentaal (VGT) – aan te bieden. Zij vertrekken in samenspraak met ouders vanuit de mogelijkheden, het vooropgestelde perspectief en de communicatiezorgvraag van de leerling. Hoewel ze zoveel mogelijk vertrekken vanuit oraal taalgebruik (met ondersteuning van apparatuur) krijgt ook visueel communiceren voor de meeste van deze leerlingen een centrale plaats. Van bij de jongste kleuters werken teamleden met aandachtstreckende strategieën zoals ‘leren kijken’ en ‘concentratie aanhouden’. Het team biedt het Nederlands en de VGT aan als volwaardige talen en bewaakt hierbij de doelgerichtheid van het aanbod. Er liggen nog uitdagingen in een meer gedifferentieerde aanpak en aanbod op maat van de individuele leerling.

Op individueel leerlingenniveau selecteren de klasleerkrachten weinig doelen. Het is niet gebruikelijk om binnen de heterogeniteit van de klasgroep doelgerichte individuele leertrajecten op te starten. Differentiatie beperkt zich in de meeste gevallen tot het verder opsplitsen van de klasgroepen in homogene niveaugroepen waarvoor meerdere teamleden verantwoordelijk zijn. Logopedisten formuleren meestal wel meer doordachte en specifieke therapeutische doelen die gelinkt zijn aan de individuele noden.

Tijdens het overleg per doelgroep bepalen de teamleden in enige mate afstemming in en tussen de verschillende klasgroepen. Dit zorgt vooral in de doelgroep van de dove en gehoorgestoorde kinderen voor afspraken over doelen, (leer)inhouden en aanpak. In de andere doelgroepen is dit veel minder het geval. Teamleden grijpen er vooral naar allerhande bronnenmaterialen. In de lagere afdeling gebruiken de meeste klasgroepen onderwijsleerpakketten afgestemd op de eindtermen. Daardoor is er in zekere zin continuïteit, evenwicht en gradatie, maar dit aanbod is te weinig afgestemd op de leerlingenkenmerken.

De horizontale samenhang tussen het leergebied communicatie en taal en de overige leergebieden is vooral in de lagere afdeling beperkt. Er is nauwelijks sprake van een geïntegreerde werking of van een thematische aanpak waarin transfermogelijkheden schuilen.

De orthopedagogen van elke doelgroep, voor twee derde aangesteld vanuit het MFC, hebben in deze fase van de handelingsplanning en bij uitbreiding in het hele proces van handelingsplanning een sleutelrol. Zij erkennen de knelpunten, maar komen samen met de teamleden nog niet tot een strategische en gestructureerde aanpak.

Vorbereidingsfase

Groeperingsvorm

Multidisciplinair

Planning

Infrastructuur en uitrusting

Voor de samenstelling van de leerlingengroepen is in de kleuterafdeling de specifieke context (gehoorstoornis, spraak- en taalontwikkelingsstoornis of autisme) richtinggevend. In de lagere afdeling speelt, naast deze drie afdelingen, ook het taalniveau van de leerling een belangrijke rol. De teamleden geven aan dat het steeds moeilijker wordt om klasgroepen op basis van dezelfde taalniveaus te vormen. Toch blijkt uit klasobservaties en documentanalyse dat in meerdere klassen de leerlingen overwegend hetzelfde taalaanbod krijgen. Doordachte en geplande leerstofdifferentiatie is beperkt. In de meeste gevallen rekenen de klasleerkrachten op de logopedisten en de medewerkers van het revalidatiecentrum om het extra aanbod af te stemmen op onderwijsbehoeften.

De afstemming op school- of doelgroepniveau is nog te weinig uitgewerkt. Ook de complementaire inzet van pedagogisch didactische en therapeutische competenties heeft nog een belangrijke groeimarge. Nochtans scheppen het structurele teamoverleg en de inbreng van de medewerker van het Onderwijscentrum Brussel kansen om hiertoe te inspireren en ideeën over aanpak, werk- en groeperingsvormen door te geven. Ook de geïntegreerde werking van klasleerkrachten en logopedisten impliceert waardevolle mogelijkheden tot samenhang en expertise-uitwisseling. Sinds kort selecteren

enkele teamleden bewust streefwoordenschat om de communicatie en de participatie van de leerlingen te verbeteren. Deze teamleden zoeken manieren om de leerlingen te prikkelen en uit te dagen om hun passieve en actieve woordenschat uit te breiden. Ze plannen activerende en coöperatieve werkvormen.

Vooralsnog zijn in meerdere klassen weinig sporen van materialen en visuele hulpmiddelen ter ondersteuning van deze actie terug te vinden. In sommige kleuterklassen zijn de hoeken weinig talig verrijkt. De meeste teamleden van de lagere afdeling voorzien in hun klaspraktijk weinig strategieën en heuristieken voor spreken, luisteren en schrijven. Voor begrijpend lezen neemt het team meer initiatief. Ook naar leesplezier gaat er aandacht.

Hoewel de klasleerkrachten een veilig en gestructureerd klasklimaat nastreven door onder meer het gebruik van daglijnen en kalenders, straalt de verdere inrichting van meerdere klassen en ruimtes weinig warmte en orde uit.

De teamleden melden dat ze zelden een vrijwillige dove of slechthorende klasmedewerker kunnen inschakelen. Dat vinden ze jammer want dove en slechthorende klasmedewerkers vervullen een belangrijk rolmodel voor de leerlingen en bieden een positief toekomstperspectief.

De kwaliteit van de dag- of de weekplanning is sterk teamlidafhankelijk. Sommige klasleerkrachten plannen voor verschillende lessen doordachte strategieën waarin ze doelen koppelen aan leerinhouden, leeractiviteiten en werkvormen. Andere klasleerkrachten beperken zich tot een minimale voorbereiding van het activiteiten aanbod. Er is weinig opvolging en gerichte druk om de planning op een gezamenlijke en kwaliteitsvolle manier op te nemen in functie van het handelingsplanmatig werken.

Uitvoeringsfase
Planmatige aanpak
Aanbod op maat
Organisatie op maat
Actief leren
Klasmanagement
Methodiek en werkvormen
Samenhang realiseren

In de visie van de school en de visie van elke doelgroep vormen communicatie en taal duidelijke uitgangspunten voor de klaspraktijk. Nog niet alle klasleerkrachten zijn hiervan doordrongen. Ze plannen veeleer zelden taalonderwijs vanuit levens nabije contexten afgestemd op de mogelijkheden en de toekomstperspectieven van de leerlingen. Ze attenderen leerlingen weinig op de functie van taal en de nadruk op functionele communicatieve aspecten is erg schraal. In enkele klassen is de aandacht voor specifieke school-en instructietaal veeleer miniem. Tijdens de observaties stelde de onderwijsinspectie vast dat waardevolle didactische principes zoals visualiseren, concretiseren, beleven en herhalen onvoldoende het onderwijs op maat ondersteunen. Met uitzondering voor de gehoorgestoorde leerlingen ontbreken geschikte verwijzers, materialen, middelen en gebaren die de communicatie ondersteunen.

Momenteel vertrekt het aanbod nog te veel vanuit de organisatie van (les)activiteiten. Een doelgericht en stapsgewijs onderwijs op basis van een duidelijke beginsituatie is veeleer uitzonderlijk. De breuklijnen die zich voordoen in de vorige fasen van de handelingsplanning hypothekeren dit bewust handelen.

De school levert inspanningen om ouders te betrekken bij de keuze en de

uitvoering van passende communicatiekanalen en -middelen. Naast hun aanwezigheid op de klassenraden zijn er bijvoorbeeld informatieavonden. De anderstaligheid van de ouders vormt vaak een drempel of struikelblok in de onderlinge communicatie. De meeste teamleden proberen met weekbrieven deze kloof te overbruggen.

De teamleden zijn weinig vertrouwd met het functioneel inschakelen van ICT als middel om het leren te verrijken en de communicatie te ondersteunen. Vooral de manier waarop en de frequentie waarmee de klasleerkrachten de digiborden gebruiken, komt hier niet genoeg aan tegemoet.

Evaluatiefase
Visie en afspraken
Systeem of instrument
Gelinkt aan
doelen/diagnostisch
Valide
Betrouwbaar
Evenwichtig en representatief
Procesevaluatie

Het schoolteam heeft nog geen duidelijke visie op leerlingenevaluatie. De evaluatiepraktijk is dan ook divers en teamlidafhankelijk. Het gebrek aan duidelijk geformuleerde leerdoelen, onderliggende observatie- of succescriteria en een schooleigen opvolgsysteem bemoeilijken een kwaliteitsvolle invulling van deze fase. De klasleerkrachten verzamelen losse en fragmentarische observatie- en toetsgegevens die ze weinig herkenbaar terugkoppelen naar de geselecteerde doelen. Voor een aantal aspecten gebruiken ze genormeerde tests. Deze aanpak geeft nauwelijks impulsen om het didactisch handelen op korte, middellange of lange termijn aan te passen of bij te sturen. Logopedisten maken evaluatieverslagen waarin ze via onder meer disciplinegebonden testen de leervorderingen van individuele leerlingen zichtbaar maken. De betrokken teamleden bespreken de resultaten op de structurele overlegmomenten en op de klassenraad. Soms is er een neerslag hiervan in het digitaal volgsysteem. De eindklassenraad bespreekt de eindsituatie en blikkt vooruit naar het nieuwe schooljaar. De gesprekken richten zich op de oriëntatie naar een geschikte klasgroep voor de individuele leerling. Minstens twee maal per jaar organiseert het team individuele oudercontacten met het oog op uitwisseling van informatie over de (taal)ontwikkeling van de leerlingen.

3.1.1.2 wereldoriëntatie, wereldoriëntatie: dovencultuur in type 7 - kleuteronderwijs, wereldoriëntatie, wereldoriëntatie: dovencultuur in type 7 - lager onderwijs

Voldoet niet

Het schoolteam slaagt er niet in om via een cyclisch proces van handelingsplanning voor alle leerlingen passende ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie en wereldoriëntatie/dovencultuur te selecteren en na te streven. Zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling missen alle fases van de handelingsplanning kwaliteit, doelgerichtheid en samenhang. Zo ontstaan breuklijnen die een cyclisch en dynamisch proces remmen. In de klaspraktijk zijn te weinig aspecten van functioneel wereldoriënterend onderwijs terug te vinden. In de meeste klassen domineert kennisoverdracht en gaat er onvoldoende aandacht naar het ontwikkelen van vaardigheden en attitudes.

Beginsituatiebepaling
Beeldvorming
Functionele neerslag
Opvolging
Actualisering

De beginsituatiebepaling bevat te weinig gegevens om het onderwijs richting te geven en een aanbod op maat te plannen. Bij de intakegesprekken is de expliciete aandacht voor het verzamelen van gegevens betreffende interesses en sterke punten van de nieuwe leerlingen beperkt. Ook de aanvullingen van dit beeld in het online leerlingendossier zijn weinig doordacht. Enkele teamleden nemen vaststellingen op over zelfredzaamheid, vrije tijd en spel en

de eventuele participatiegraad van de leerlingen bij de activiteiten wereldoriëntatie.

Verder is duidelijke informatie over de nagestreefde doelen in voorgaande groepen en de beheersingsgraad ervan bij de leerlingen niet terug te vinden. De teamleden geven aan dat ze vooral op informele wijze informatie delen. Met uitzondering voor de leerinhouden voor dovencultuur ontbreekt een overzicht van het eerder gekregen aanbod.

Doelenselectiefase

Selectie ontwikkelingsdoelen
Leerlingenkenmerken
Op maat
Harmonische ontwikkeling en
optimale integratie
Evenwichtig aanbod
Doelenkaders
Multidisciplinair overleg

Om hun werking aan te sturen ontwikkelden de teamleden nog geen gedragen visie, gebaseerd op het inzicht en de uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen. Ze slagen er niet in om op een transparante en functionele wijze doelen te selecteren. Ze hanteren het schoolspecifieke doelenkader, gebaseerd op de eindtermen en het leerplan van het gewoon basisonderwijs, voornamelijk vanuit een verantwoordingsperspectief. Opnieuw doet het uitgebreide pakket geselecteerde doelen vragen rijzen bij de realiseerbaarheid en de functionaliteit. Hoewel in het schoolspecifieke doelenkader de eindtermen verder geconcretiseerd zijn in gradueel opgebouwde operationele doelen en in zinvolle opstapjes, leidt dit nog niet tot onderwijs op maat. Vooral in de kleuterafdeling is deze werking nefast aangezien sommige klasleerkrachten er ook putten uit doelen die gerelateerd zijn aan eindtermen. In enkele klassen is er weinig aandacht voor een evenwichtig domeinaanbod en voor samenhang over de leergebieden heen. Deze werkwijze hypothekeert een harmonische ontwikkeling en een optimale integratie van het geleerde.

De diverse vormen van uitvoering bij de verschillende teamleden getuigen dat de implementatie van het doelenkader nog in volle ontwikkeling is. Een kritische evaluatie van de inhoud en het gebruik ervan dringt zich op.

In de klasgroepen met dove en slechthorende leerlingen hebben de teamleden aandacht voor de toegevoegde ontwikkelingsdoelen 'dovencultuur'. Ze voorzien activiteiten die zich richten tot de specifieke leefsituatie van de doven of slechthorenden. Aan de hand van situaties, opdrachten en uitstappen leren zij deze leerlingen competent te functioneren in de maatschappij door hen bewust te maken van hun bijzondere leefsituatie of sociale context. Specifieke inhouden over doofheid in relatie tot mens, cultuur, geschiedenis en politiek benaderen de teamleden hoofdzakelijk in groepsverband en minder in relatie tot de individuele leerling zelf.

Vorbereidingsfase

Planning
Multidisciplinair
Groeperingsvorm
Infrastructuur en uitrusting

Meerdere klasleerkrachten gebruiken wereldoriëntatie nog weinig als middel om de ervaringswereld van de leerlingen doorzichtiger en toegankelijker te maken. Ondanks het voornemen tot inspraak betrekken ze de leerlingen maar beperkt bij de keuze en de uitwerking van de thema's. Doorheen de verschillende klassen komen de thema's uit de jaarkring stelselmatig terug. Het risico op hiaten en overlappingsen in het aanbod is groot. Vooral voor de cursorische inhouden is de doorgaande lijn te weinig transparant. De klasleerkrachten plannen hun wereldoriënterend onderwijs vooral vanuit activiteiten en voorzien materialen uit diverse bronnen om hun aanbod vulling te geven. Vaak is de relatie met de doelen onduidelijk. Enkele teamleden spreiden de uitwerking van een thema over een te lange periode wat de

betrokkenheid van leerlingen negatief beïnvloedt. Deze vaststelling wijst op een te vrijblijvende zorg voor een optimale integratie. In enkele klassen valt het op dat de teamleden ICT niet doordacht aanwenden als middel om de (leef)wereld te verkennen of aanschouwelijk te maken.

In de eindklassen is er systematisch aandacht voor seksuele opvoeding. Ook actualiteit heeft zijn plaats binnen het onderwijsaanbod.

Positief zijn ook de leeruitstappen die gericht zijn op de verkenning van de leefwereld en de nabije omgeving van de kinderen.

In enkele klassen stemmen de klasleerkrachten nauwkeurig hun werkroosters af op de schoolinterne en -externe additionele hulp. In andere klassen is dit veel minder het geval. Sommige leerlingen missen er delen van het aanbod.

Uitvoeringsfase

Planmatige aanpak

Aanbod op maat

Organisatie op maat

Actief leren

Klasmanagement

Methodiek en werkvormen

Samenhang realiseren

In de lagere afdeling zijn er afspraken over het aantal lestijden op weekbasis.

De lessenroosters weerspiegelen dat. In de praktijk blijkt daarentegen dat er in bepaalde groepen nogal eens lestijden wegvallen of een minimale of stereotiepe invulling krijgen. In de kleuterafdeling is de onderwijstijd dankzij de sterker geïntegreerde werking meer gewaarborgd.

Sommige lessen en activiteiten zijn onvoldoende afgestemd op de noden, de mogelijkheden en de ontwikkelingsleeftijd van de kinderen. De horizontale samenhang met muzische vorming en met communicatie en taal/Nederlands is weinig expliciet uitgewerkt.

Tussen en binnen de verschillende doelgroepen observeerde de onderwijsinspectie een grote verscheidenheid in de uitvoering. In sommige groepen krijgen leerlingen kansen tot exploreren en experimenteren waardoor ze hun ervaringswereld kunnen uitbreiden. In andere groepen bieden klasleraren hoofdzakelijk klassikaal, kennisgericht onderwijs aan en verengt de aandacht voor het invullen van werkbundels de werkelijkheidsgerichtheid. De betrokkenheid en motivatie van de leerlingen bij dergelijke activiteiten is laag. In beide afdelingen zijn de aanwezige hulpmiddelen en materialen nog beperkt. Vooral in de kleuterafdeling remt dit de ervaringskansen. Sommige teamleden investeren soms vanuit eigen middelen in materialen.

De domeinen tijd en ruimte zijn niet handelingsplanmatig verankerd en te weinig gericht op maatschappelijke bruikbaarheid en integratie. Er zijn nauwelijks bindende afspraken over tijd- en ruimtekaders binnen functionele contexten. In de verschillende klaspraktijken gebruiken de teamleden de tijd- en ruimtekaders op diverse wijze. Veel kansen gaan hierdoor verloren. Ook het domein techniek krijgt in enkele groepen minder kansen waardoor het toekomstperspectief van de leerlingen verschaalt.

De teamleden gaan meestal op een respectvolle en betrokken manier om met de kinderen. Jaarlijks werkt het schoolteam een thema uit op schoolniveau. Dat bevordert de verbondenheid tussen de leerlingen.

Evaluatiefase

Visie en afspraken

Systeem of instrument

Gelinkt aan

doelen/diagnostisch

Valide

Het schoolteam heeft geen breed gedragen visie op evalueren. Voor de evaluatie van wereldoriëntatie zijn er geen afspraken op het niveau van de school of van de doelgroepen. Klasleerkrachten observeren en/of evalueren volgens eigen inzicht of ervaring. Sommigen vermelden enkele items rond vaardigheden of de interessegraad van de leerling. Anderen baseren zich

Betrouwbaar
Evenwichtig en representatief
Procesevaluatie

uitsluitend op kennistoetsen op korte termijn of op losse observaties. Bij al deze vormen is geen terugkoppeling naar de geselecteerde doelen vast te stellen. De verzamelde gegevens verstrekken geen informatie over de ontwikkeling van de leerling en de beheersingsgraad van het aanbod. Ze verwijzen doorgaans naar thema's en onderwerpen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school spoort tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid, gezondheid en hygiëne op maar doet dit nog onvoldoende systematisch. Dit blijkt uit de wijze waarop verplichte interne en externe controles en risicoanalyses worden uitgevoerd, opgevolgd en beheerst. De interne preventieadviseur legde zich de voorbije maanden hoofdzakelijk toe op het verzamelen van informatie en het efficiënt digitaliseren van controles en documenten. Doelgerichtheid en planmatigheid kregen hierdoor minder aandacht.

Uit de voorgaande controle van de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk blijken er meerdere tekorten. De school beschikt niet over een geldig verslag van deze externe dienst. Niet aan alle vaststellingen opgenomen in het verslag (07/05/2013) werd tegemoet gekomen. De zonnewering is nog niet hersteld of vervangen en een analyse van het akoestisch probleem in de gymzaal en de polyvalente ruimte ontbreekt. De school beschikt over een asbestinventaris maar niet over het schriftelijk advies van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer.

De onderwijsinspectie bezocht tijdens de doorlichting alle locaties van de leer- en de werkomgeving. De school beschikt niet over een overdekte speelruimte (AGION-dossier: V21815). Brandwerende deuren worden kunstmatig open gehouden.

Een verpleegkundige van het MFC staat in voor het verstrekken van eerste hulp. De school verhoogt het aantal gebrevetteerde hulpverleners die over de nodige basisvorming beschikken en deze basisvorming blijvend bijsturen.

De school krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De inspectie vertrouwt op het beleidsvoerend vermogen van de school om de resterende tekorten weg te werken. Er schuilt een uitdaging in het ontwikkelen van een schoolcultuur waarbij elke schoolparticipant op zijn niveau verantwoordelijkheid neemt voor aandachtspunten van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
• de vermelding dat bij schoolverandering leerlingengegevens worden overgedragen naar de nieuwe school tenzij, en voor zover de regelgeving de overdracht niet verplicht stelt, de ouders er zich expliciet tegen verzetten na op hun verzoek deze gegevens te hebben ingezien	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Worden de notulen van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift aangelegd en bewaard? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van de verklaringen aan leerlingen die geen getuigschriften basisonderwijs krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Sociale en emotionele begeleiding

Doelgerichtheid De sociale en emotionele begeleiding van de kinderen is een van de drie hoekstenen van het pedagogisch project van de school. De teamleden zetten zich in om dit geëngageerd te realiseren. Ze plaatsen het welbevinden van de kinderen centraal om tot ontwikkeling en leren te komen. Een veelal respectvolle benadering geeft de omgangsvormen kleur. Met een kordate maar constructieve begeleidingsstijl proberen de meeste teamleden zich te richten op de specifieke context van de leerling, het bevorderen van zijn zelfvertrouwen en zijn positief zelfbeeld. Deze aandacht weerspiegelt zich minder in doelgerichte, stimulerende en op preventie gerichte (klas)afspraken en een onthallende schoolinrichting. Doordachte en doorleefde preventieve maatregelen zijn weinig herkenbaar in de dagelijkse schoolpraktijk. Individuele handelingsplannen vertonen sporen van sociale en emotionele begeleiding, maar een concrete omschrijving van een zorgvraag gericht op een multidisciplinair nastreven van specifieke (ontwikkelings)doelen ontbreekt. De beeldvorming bevat elementen van de sociale en de emotionele context en de gezinssituatie, maar vermeldt slechts sporadisch aandachtspunten die aangeven hoe de teamleden de leerling op een betrokken manier kunnen aanspreken en aanpakken. Het schoolteam ontwikkelde een procedure voor de opvang van kinderen die het klasgebeuren op bepaalde momenten niet aankunnen. Deze procedure beantwoordt aan concrete noden, maar is minder gericht op een doelgerichte, preventieve werking en het uitlokken en honoreren van gewenst gedrag. Het schoolteam zoekt nog naar de passende begeleidingsstijl voor leerlingen met een diepere mentale of meervoudige beperking in een schoolse context. De school heeft geen eigentijds, breed gedragen beleid inzake straffen en belonen.

- Ondersteuning** Enkele leerlingen hebben gedrags- en/of emotionele problemen die geregeld het normale leren binnen de klas verhinderen en een specifieke aanpak vragen. De teamleden engageren zich om de opvang van deze leerlingen te verzorgen. Ze doen dit vanuit een basishouding van aanvaarding en proberen een vertrouwensrelatie op te bouwen. De leerlingen krijgen kansen om hun problematiek te uiten en te bespreken zonder afgewezen te worden. De methodieken die de teamleden hanteren om leerlingen te helpen dichter te komen bij wat in hen omgaat zijn niet altijd effectief. Hoewel leerlingen kansen krijgen om zich te ontwikkelen op sociaal emotioneel vlak, missen deze initiatieven een gestructureerde schoolaanpak die verandering in de breedte en de diepte inhoudt.
- De inbreng van de psychologe op medisch en sociaal vlak vormt een meerwaarde in de sociale en emotionele begeleiding. Tijdens het wekelijks zorgoverleg bespreken de orthopedagoge en de teamleden vaak de behandeling van acute gedragsproblemen van de kinderen en zoeken ze een passende begeleidingswijze.
- De school heeft weinig materialen die het sociaal en emotioneel welbevinden van leerlingen kunnen stimuleren. De aankleding en de inrichting van de rustige ruimtes zijn zeer beperkt. Afspraken om kinderen tijdens de speeltijden gericht te ondersteunen, voeren de teamleden weinig uit en ze verwateren snel. Klaslokalen, gangen en speelruimtes visualiseren basisafspraken die het samen leven en samen spelen structureren.
- Doeltreffendheid** De school beschikt nog niet over een systematiek om de effecten van haar sociale en emotionele begeleiding te onderzoeken. Er zijn geen observatiecriteria die toelaten om het welbevinden van de leerlingen betrouwbaar te meten en op te volgen. Individuele teamleden zetten initiatieven op om leerlingen te begeleiden in hun sociale en emotionele ontwikkeling. Die zijn niet altijd even doeltreffend omdat het ontbreekt aan een gestructureerd beleid dat de verticale en horizontale samenhang faciliteert en stimuleert. Soms bemoeilijkt het grote aantal begeleiders per kind een doeltreffende aanpak.
- Ontwikkeling** De sociale en emotionele begeleiding vormde de laatste jaren weinig onderwerp van gezamenlijke studie, reflectie en implementatie. Meerdere initiatieven kenden een stille dood. Recent volgden de orthopedagogen en de psychologe een nascholing over het opzetten en implementeren van een systematiek die de inschatting van het emotioneel functioneren en de basisbehoeften die daaruit voortvloeien, in beeld brengt.

4.2 Onderwijsorganisatie

- Doelgerichtheid** Om de schoolontwikkeling extra impulsen te geven, introduceerde het beleidsteam verschillende vernieuwingen binnen de onderwijsorganisatie. Met deze vernieuwingen beoogt het meerdere doelen.
- Vooreerst is er de betrachting om, met aandacht voor het juiste teamlid op de juiste plaats, een vast team aan elke structuur te koppelen. Parallel hiermee loopt de aanstelling en verankering van een middenkader. De leden van dit middenkader ondersteunen de begeleiding van de leerkrachten en de kinderen binnen elke structuur. Ze coördineren eveneens vernieuwingen. Daartoe zijn gemeenschappelijke, verankerde blokken voor structureel overleg in de lessenroosters voorzien.
- Daarnaast is er de betrachting om meer onderwijs op maat te realiseren maar richt de huidige werking zich te weinig op een kwaliteitsvolle en doelgerichte handelingsplanning. Intensieve samenwerking tussen additionele hulpverleners en paramedici en de keuze om het onderwijsaanbod afwisselend in homogene en heterogene groepen te organiseren, moeten hier op termijn impulsen toe geven. Met de oprichting van een muzisch team met ambulante leerkrachten willen de teamleden een meer geïntegreerde werking uitbouwen.
- Ondersteuning** De teamleden gaan ervan uit dat vooral de ruimte voor teamoverleg de succesvolle realisatie van de vernieuwingen ondersteunt. Maar omdat een zorgvuldige voorbereiding van de overlegmomenten met een doelgerichte agenda ontbreekt, gaan kansen tot diepgang en implementatie verloren. De teamleden getuigen over een goede samenwerking met de medewerkers van het multifunctioneel centrum voor de begeleiding van de leerlingen. Intern laat het schoolteam nog kansen voor expliciete competentiedeling en ontwikkeling onbenut.
- Doeltreffendheid** De teamleden onderzoeken weinig systematisch de effecten van de vernieuwde onderwijsorganisatie op het pedagogisch-didactisch handelen op school- en klasniveau. Nochtans ventileren de meesten hier wel hun mening over. Die berust vooral op een persoonlijk aanvoelen, inzicht en interpreteren. Momenteel heeft de frequente samenwerking weinig invloed op de wederzijdse deskundigheidsbevordering en een verhoging van de onderwijskwaliteit.
- Ontwikkeling** Het beleidsteam van de school reflecteert kritisch en realistisch over haar onderwijsorganisatie en de schoolontwikkeling. Het ontbreekt nog aan dynamiek, mandateringen en structuren om de onderwijsorganisatie gericht af te stemmen op vastgestelde tekorten.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Het Orthopedagogisch Centrum Koninklijk Instituut Woluwe (OC) bestaat uit drie entiteiten. Enerzijds is er het Multi Functioneel Centrum (MFC) met zijn internaat en semi-internaat. Anderzijds zijn er de scholen voor buitengewoon onderwijs op het niveau van het basisonderwijs (BuBaO) en ook op het secundaire niveau (BuSO). Het directieteam bestaat uit een kernteam van drie algemeen directeurs aangevuld met drie directies met een specifieke opdracht. Concreet vertaalt zich dit in de basisschool in een beleidsteam met een directeur, die momenteel halftijds werkt en met een voltijds beleidsondersteuner.

De turbulente beleidscontext gedurende het afgelopen decennium en andere belastende contextfactoren tekenden de basisschool en drukken nog steeds op de huidige schoolcultuur.

De directeur en de beleidsondersteuner geven tijdens gesprekken aan dat het leiderschap van de school aanzienlijk evolueerde. Ze zijn zich sterk bewust van de knelpunten in de schoolwerking. Hun openheid en kritische zelfreflectie impliceren waardevolle kansen voor schoolontwikkeling.

Ze willen een meer doelgericht en transparant beleid voeren en werken hiervoor samen met zowel de pedagogische begeleidingsdienst van het eigen schoolbestuur, als met het externe Onderwijscentrum Brussel. Verder kiezen ze voor een krachtige samenwerking met een middenkader dat een coachende en begeleidende rol heeft maar zelf nog zoekt naar de concrete uitvoering van de decretale opdracht van de school. Samen integreren ze verschillende beleidskeuzes in een schoolontwikkelingsplan en streven ze een hogere betrokkenheid van alle personeelsleden na. Momenteel focussen ze vooral op personeelsbeleid. Ze werken aan een doelgerichte selectieprocedure en aan een systematiek die frequente functioneringsgesprekken toelaat. Meerdere teamleden geven aan dat deze vernieuwde dynamiek de schoolontwikkeling positief beïnvloedt. Anderen nemen een veeleer afwachtende houding aan en staan weinig stil bij hun onderwijsopdracht.

De directeur en de beleidsondersteuner kiezen voor een participatieve leiderschapsstijl en hun open houding en empathie zorgen ervoor dat de teamleden zich geleidelijk opnieuw gewaardeerd en ondersteund voelen. Gerichte druk om alle afspraken op school- en klasniveau op te volgen en bij te sturen is minder aanwezig. Hierdoor verliest de implementatie van beleidskeuzes en de afstemming op de werkvloer kracht en verwateren afspraken.

Visieontwikkeling De teamleden werkten samen een duidelijke en gedragen schoolvisie uit waarin ze een aantal kernwaarden expliciteren. De verdere concretisering van deze gezamenlijke visie binnen de zorg- en schoolcultuur is nog een uitdaging. Vanuit het beleidsteam, het middenkader en enkele werkgroepen groeien stilaan aanzetten om tot meer inhoudelijke en gedragen denkbeelden te komen. Momenteel vertrekken de handelingsplanning, het onderwijsaanbod en de aanpak van de leergebieden en processen nog te veel vanuit eigen ervaringen, inzichten en intuïtief aanvoelen. De invoering van een transparante

schoolwerkplanning waarbinnen visie, doelen en concrete verwachtingen elkaar ontmoeten is een actiepoint voor het beleid van de school.

- Besluitvorming** Keuzes binnen de onderwijsorganisatie faciliteren een sterke overlegcultuur. Dit verhoogt het draagvlak voor beslissingen op organisatieniveau. De meeste teamleden geven aan dat ze voldoende kansen tot inspraak hebben. Omdat er soms sterk uiteenlopende meningen leven, hakt het beleid al eens knopen door die voor enkelen minder herkenbaar zijn. Hierdoor groeit af en toe ongenoegen waaraan de huidige communicatiekanalen niet tegemoet komen. Evenwel zorgen de toenemende open cultuur en collegialiteit ervoor dat de informatie vaak ook spontaan doorstroomt.
- Kwaliteitszorg** Het beleidsteam beschikt over een gefaseerd en transparant prioriteitenplan met acties op korte en middellange termijn. De gekozen prioriteiten zijn illustratief voor de groeiende zelfkritische cultuur. De school heeft in mindere mate de gewoonte om vanuit de analyse van de leerlingenresultaten en tevredenheidsonderzoeken haar werking te optimaliseren. In het beleidsplan van de school is een actie opgenomen die het verhogen van het reflectief vermogen op schoolniveau beoogt.
- Het beleidsteam wil duidelijke procedures ontwikkelen voor het verzamelen en verwerven van outputgegevens. Enkele losstaande initiatieven geven aan dat de aandacht hiervoor effectief groeiende is. De analyse ervan leidt nog niet tot een selectie van prioritaire aandachtspunten die een veranderingsproces kunnen ondersteunen.
- Het schoolteam probeerde rekening te houden met de externe evaluaties. Met de ondersteuning van de pedagogische begeleiding investeerde het in de optimalisering van de handelingsplanmatige aanpak en digitale registratie. Dit proces moet het team nu verder verdiepen door vanuit een duidelijke zorgvraag een doelgericht onderwijsaanbod uit te werken, uit te voeren en op te volgen.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De introductie van een online systeem biedt mogelijkheden om de beginsituatiebepaling van de leerlingen transparant, overzichtelijk en multidisciplinair te registreren, bij te houden en te actualiseren.
- Het schoolteam betreft de ouders bij de beginsituatiebepaling en de besprekingen van de handelingsplanning.
- Enkele teamleden leveren inspanningen om met activerende en coöperatieve werkvormen aan te sluiten bij de leefwereld, de interesses en het ontwikkelingsniveau van de kleuters en de leerlingen.
- Enkele teamleden selecteren bewust streefwoordenschat om de communicatie, de taalontwikkeling en de participatie van de leerlingen te verbeteren.
- De meeste logopedisten linken doordachte en specifieke doelen aan de individuele noden van de leerlingen en evalueren die gericht.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam plaatst het welbevinden van leerlingen centraal om tot ontwikkeling en leren te komen.
- De meeste teamleden vertonen betrokkenheid, flexibiliteit en inzet voor leerlingen met specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften.
- De onderwijsorganisatie faciliteert samenwerking en overleg en streeft een meer geïntegreerde werking na.

Wat betreft het algemeen beleid

- De directeur en de beleidsondersteuner hanteren een participatieve en open leiderschapsstijl om de teamleden te ondersteunen en te waarderen.
- De directeur en de beleidsondersteuner kiezen voor een gedeeld leiderschap en stelden een orthopedagogisch middenkader aan met een coachende rol.
- Het beleidsteam benoemt de knelpunten eerlijk en bepaalt prioriteiten om die aan te pakken.
- Het beleidsteam levert inspanningen om het reflectief vermogen van de teamleden te verhogen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De teamleden kunnen meer vanuit zinvolle en levensechte situaties vertrekken en de aandacht voor exploreren, experimenteren en handelend leren binnen de activiteiten verhogen.
- Het schoolteam kan het gebruik van school- en instructietaal in functie van taalvaardigheidsonderwijs verscherpen.
- Het schoolteam kan afspraken maken over het gradueel opbouwen en nastreven van themawoordenschat en zo de samenhang tussen communicatie en taal/Nederlands en wereldoriëntatie bevorderen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het schoolteam kan de sociale en emotionele begeleiding verder stroomlijnen en gelijk- en doelgerichter benaderen op schoolniveau.
- Het schoolteam kan diepgaander reflecteren over de meerwaarde en de inrichting van een rustige- en isolatieruimte.

- Het schoolteam kan de onderwijsorganisatie steviger in vraag stellen en deze permanent afwegen in functie van een optimale begeleiding van zowel leerkrachten als leerlingen en het bieden van onderwijs op maat.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het beleidsteam kan meer inzetten op gerichte aansturing, coaching en opvolging van alle aspecten van de klas- en de schoolwerking.
- Het beleidsteam kan de onderwijskwaliteit meer systematisch onderzoeken en bewaken vanuit outputgegevens.
- De directeur kan implementatieprocessen meer opvolgen om de onderlinge afstemming en de gelijkgerichte handelingsplanmatige aanpak tussen de teamleden te verhogen.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het schoolteam moet het proces van handelingsplanning voor het leergebied communicatie en taal/Nederlands en communicatie en taal/Vlaamse gebarentaal, vanuit de visie en de uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen realiseren, zodat kwaliteitsvol onderwijs, afgestemd op de zorgvragen van de leerlingen, ontstaat.
- Het schoolteam moet het proces van handelingsplanning voor het leergebied wereldoriëntatie en wereldoriëntatie/dovencultuur vanuit de visie en de uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen realiseren, zodat kwaliteitsvol onderwijs, afgestemd op de zorgvragen van de leerlingen, ontstaat.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

BEPERKT GUNSTIG

- voor **de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
 - voor **type 7 - kleuteronderwijs** omwille van het onvoldoende handelingsplanmatig nastreven van de onderwijsdoelstellingen voor communicatie en taal: Nederlands, communicatie en taal: Vlaamse gebarentaal, wereldoriëntatie, wereldoriëntatie: dovencultuur.
 - voor **type 7 - lager onderwijs** omwille van het onvoldoende handelingsplanmatig nastreven van de onderwijsdoelstellingen voor communicatie en taal: Nederlands, communicatie en taal: Vlaamse gebarentaal, wereldoriëntatie, wereldoriëntatie: dovencultuur.
- voor **de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'**.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **15-01-2019** opnieuw een controle uit.

Door artikel 215 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs (zoals gewijzigd bij decreet van 23-03-2018), wijzigt vanaf 1 september 2018 het advies "beperkt gunstig" in een "gunstig advies".

Dit betekent dat de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen voortgezet wordt.

GUNSTIG

- voor **de overige erkenningsvoorwaarden**.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Ingrid OCKET de inspecteur-verslaggever	Annigje CLAES de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	